

Essi Huovila

PUVUSTUKSEN SUUNNITTELU
TIMOTEI - NUORISOTEATTERIN
NÄYTELMÄÄN JUNA

Opinnäytetyö
Muotoilun koulutusohjelma

Syyskuu 2012

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>	<p>Opinnäytetyön päivämäärä</p> <p>18.9.2012</p>	
<p>Tekijä(t) Essi Huovila</p>	<p>Koulutusohjelma ja suuntautuminen Muotoilun koulutusohjelma</p>	
<p>Nimeke</p> <p>Puvustuksen suunnittelu Timotei -nuorisoteatterin näytelmään Juna</p>		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön aiheena oli suunnitella ja valmistaa puvustus nuorten toteuttamaan näytelmään nimeltä Juna. Näytelmän toteuttajana toimi lahtelainen lasten- ja nuorisoteatteri Timotei-teatteri. Näytelmän on käsikirjoittanut Timotei-teatterin sen aikaiset nuoret näyttelijät vuonna 2007. Näytelmä sai ensi-iltansa toukokuussa 2012 ja sen ohjasi Pauliina Lintula. Näytelmässä oli mukana 13, iältään 13–16 -vuotiasta nuorta näyttelijää. Juna on dekkarinäytelmä, joka kertoo kunniahimoisen viulistin tarinan. Tarina sijoittuu 1950-luvun Yhdysvaltoihin ja se on junamatka Las Vegasiin. Junasta löytyy viulistin lisäksi paljon erilaisia matkustajia ja työntekijöitä, joilla on omat tarinansa kerrottavana.</p> <p>Tavoitteena oli suunnitella 50-luvun henkinen puvustus, joka toisi roolihahmojen persoonia esille. Suunnittelun apuna käytin J. Michael Gilletten (2000) suunnittelu- ja ongelmanratkaisumallia. Mallissa on seitsemän eri vaihetta: sitoutuminen, analyysi, tutkimus, haudonta, valinta, toteutus ja arviointi. Käsikirjoituksen analysoinnissa käytin Gary Thornen (2001) luomaa analysointitapaa. Siinä on lista kysymyksiä eri aihealueista, jotka auttavat avaamaan käsikirjoitusta. Etsin kuvamateriaalia 1950-luvun amerikkalaisista, joista tein kollaasit helpottaakseen suunnittelun visuaalista puolta. Melkein kaikki vaatamateriaalit hankin kirpputoreilta pienen budjetin takia.</p> <p>Tarkoituksenani oli kokea millaista pukusuunnittelijan työ on. Samalla halusin nähdä, miten teatteriprojekti saa alkunsa ja miten se saadaan päätökseen. Haasteena oli puvustuksen pieni budjetti sekä pitkä välimatka Lahteen, sillä toteutin puvustuksen Savonlinnassa. Mielestäni saavutin asettamani tavoitteeni ja loin mielenkiintoisen puvustuksen. Sain erittäin hyvää palautetta niin ohjaajalta kuin Timotei-teatterin toiminnanjohtajalta. Ohjaajan ja näyttelijöiden kanssa työskentely sujui melkeinpä ongelmitta. Välillä aika oli tiukoilla ja kommunikointi oli puutteellista, mutta muita suuria vastoinkäymisiä en kokenut projektin aikana. Projektin kautta opin paljon uutta, mikä liittyy pukusuunnittelijan alaan. Gilletten (2000) suunnittelumalli oli erittäin hyvä jäsentämään projektin eri vaiheita. Sain myös varmistusta siitä, että haluan tehdä pukusuunnittelijan töitä jatkossakin.</p>		
<p>Asiasanat (avainsanat) Gilletten suunnittelu- ja ongelmanratkaisumalli, pukusuunnittelu, teatteri</p>		
<p>Sivumäärä 45 s. + liitteet 8 s.</p>	<p>Kieli suomi</p>	<p>URN</p>
<p>Huomautus (huomautukset liitteistä)</p>		
<p>Ohjaavan opettajan nimi Satu Kivimäki Seija Silvennoinen</p>	<p>Opinnäytetyön toimeksiantaja Timotei-teatteri</p>	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis September 18. 2012	
Author(s) Essi Huovila		Degree programme and option Degree Programme in Design	
Name of the bachelor's thesis Costume Design for the play <i>Juna</i> by Children's and Youth Theatre Timotei			
Abstract The thesis project was to design and make costumes for a play called <i>Juna</i> (The Train) which was produced by the young actors of children's and youth theatre group Timotei-teatteri of Lahti. The script was written by the young actors of Timotei in 2007. Directed by Pauliina Lintula, the play was premiered in May 2012 featuring 13 actors aged 13-16 years old. <i>Juna</i> is a detective story of an ambitious violinist. The events take place in the 1950's United States during a train journey to Las Vegas. Along with the violinist there are also lots of different passengers and workers on the train with their own stories to tell. My goal was to design 50's-themed costumes that would bring out the characters' personalities. The design work was based on J. Michael Gillette's (2000) design and problem-solving model. There are seven different steps in the model: commitment, analysis, research, incubation, selection, implementation and evaluation. For script analysis I used the analysis method created by Gary Thorne (2001). It incorporates a list of questions on different themes to help interpret the script. I searched for picture material of 1950's Americans and compiled a collage to illustrate the visual aspects of the design. Nearly all material for the costumes was purchased at flea markets due to the small budget. My purpose was to experience costume designer's work in real life. At the same time I wanted to see how a theatre production gets started and how it comes to an end. My biggest challenges were the small costuming budget and the long distance to Lahti, as I executed the costumes in Savonlinna. In my opinion I reached my goals and created interesting costumes. The feedback from the director as well as from the executive manager of Timotei was very good. Cooperation with the director and the actors went on almost trouble-free. At times the schedule was tight and communication defective, but there were no other big setbacks during the project. Through this project I learned a lot related to the work of a costume designer. The design model by Gillette (2000) proved itself practical for discerning the different phases of the project. I also became confident that I want to work as a costume designer in the future.			
Subject headings, (keywords) Gillette's design and problem-solving model, costume design, theatre			
Pages 45 p. + appendices 8 p.	Language Finnish	URN	
Remarks, notes on appendices			
Tutor Satu Kivimäki Seija Silvennoinen		Bachelor's thesis assigned by Timotei-teatteri	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	GILLETTEN SUUNNITTELU- JA ONGELMANRATKAISUMALLI.....	1
3	JUNA MATKAAN LÄHTEE: SITOUTUMINEN	4
4	JUNAN MATKUSTAJAT: ANALYYSI	5
4.1	Käsikirjoituksen analysointi	6
4.2	Roolianalyysi	8
5	JUNAN VETURI: TUTKIMUS	9
5.1	Hyvän teatteripukusuunnittelijan ominaisuudet.....	9
5.2	50-luvun muoti Yhdysvalloissa	10
5.3	Kuvakollaasit	13
6	JUNA PYSÄHTYY ASEMALLE: HAUDONTA	18
7	JUNA JATKAA MATKAA: VALINTA.....	19
8	PÄÄTEASEMA NÄKYVISSÄ: TOTEUTUS	28
9	PÄÄTEASEMALLA: ARVIOINTI	29
9.1	Asujen arviointia	30
9.2	Yleistä arviointia.....	41
10	POHDINTA	42
	LÄHTEET	44

LIITTEET

- 1 Script Analysis
- 2 Kohtausluettelo
- 3 Arviointi
- 4 Työtodistus

1 JOHDANTO

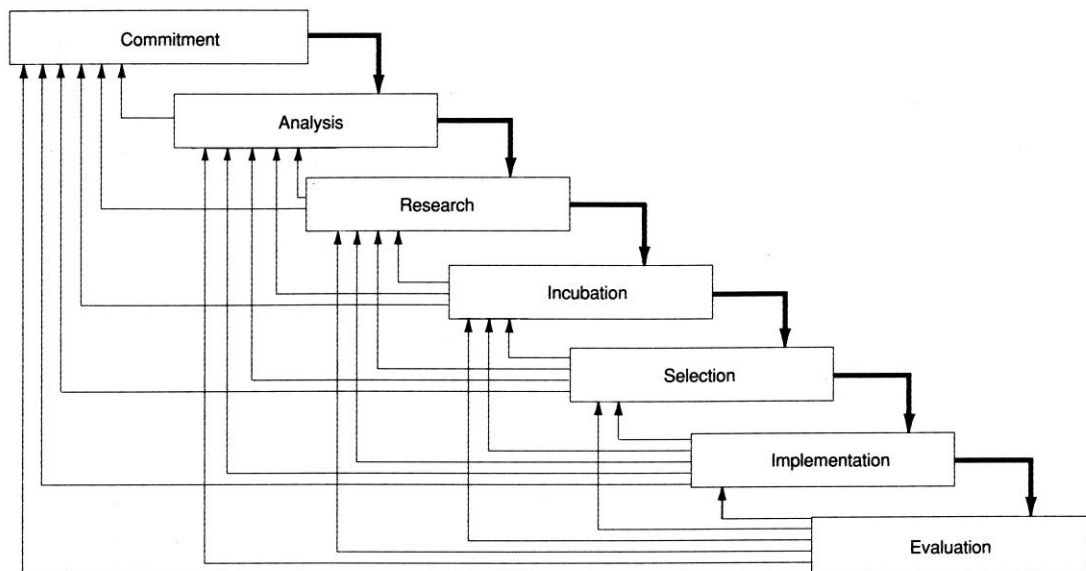
Teatteri ja sen teko kiinnostaa minua paljon, ja katsojan roolin sijaan haluan olla mukana tekemässä teatteriesitystä. Siksi olin jo hyvissä ajoin päättänyt, että opinnäytetyönäni haluan suunnitella puvustuksen näytelmään. Se tulisi olemaan ensimmäinen oma puvustus ja se näyttäisi, kuinka olen kehittynyt opiskeluvuosieni aikana. Mietin kuumeisesti keväällä 2011, mistä saisin opinnäytetyölleni toimeksiantajan. Kuulin tutultani, että Lahdessa olisi teatteri, joka mielellään ottaa opiskelijoita mukaan tekemään teatteria.

Kesän alussa 2011 sain opinnäytetyöaiheeni. Toimeksiantajani toimi lahtelainen lapsi- ja nuorisoteatteri Timotei-teatteri. Juuri 40 vuotta täyttänyt Timotei-teatteri on tarkoitettu kaikille ilmaisusta kiinnostuneille lapsille ja nuorille. Juna-nimisessä näytelmässä on mukana kymmenkunta nuorta näyttelijää. Käsikirjoitus on luotu 2007 ja se on aiemman Timotei-nuorisoryhmän harjoittelujen aikaansaannos. Näytelmä sai ensi-iltansa keväällä 2012 Pikku Teatterilla Lahdessa.

Opinnäytetyöni tavoitteena oli suunnitella puvustus 1950-luvun henkiseen näytelmään. Pyrin saamaan roolihahmojen luonteenpiirteitä esiin asujen avulla. Suunnittelun apuna käytin Gilletten (2000) suunnitteluprosessi- ja ongelmanratkaisumallia. Suunnittelun lisäksi valmistin puvustuksen alusta loppuun.

2 GILLETTEN SUUNNITTELU- JA ONGELMANRATKAISU-MALLI

J. Michael Gilletten (2000) suunnittelu- ja ongelmanratkaisumallin (Kuvio 1) avulla löytää vastaukset eteen tuleviin kysymyksiin. Siihen kuuluu seitsemän porrasta, joista aina voidaan palata edelliseen. Palatessa edelliseen vaiheeseen näkee, että on menossa haluamaan suuntaan. Seitsemän eri vaihetta ovat sitoutuminen (commitment), analyysi (analysis), tutkimus (research), haudonta (incubation), valinta (selection), toteutus (implementation) ja arviointi (evaluation). (Gillette 2000, 19.) Valitsin tämän mallin, koska se on erittäin hyvä apuväline suunnitella teatteripuvustusta.

KUVIO 1. Suunnittelu- ja ongelmanratkaisumalli (Gillette, 2000)

Oli helppo valita Gilletten (2000) suunnitteluprosessi- ja ongelmanratkaisumalli omaksi mallikseni sen selkeyden takia. Se auttaa minua jäsentämään työvaiheitani ja ottamaan huomioon kaikki suunnitteluun liittyvät elementit sekä selventämään aikatauluani.

Ensimmäiseksi on *sitoutuminen* (commitment). Se on koko suunnitteluprosessin tärkeimpiä vaiheita. Sitoutuminen helpottuu silloin, kun muuttaa *ongelmat haasteiksi*. Haasteina asiat ovat kiinnostavampia ja hallittavissa. (Gillette 2000, 19–20.) Kun sain opinnäytetyölleni aiheen, olin helpottunut ja iloinen enkä nähnyt ongelmia. Näin jo siis ongelmat haasteina. Tiesin kuitenkin, että ongelmia tulisi vastaan opinnäytetyön edetessä. Ne vain pitää silloin osata kääntää haasteiksi.

Analyysivaiheessa (analysis) on kaksi vaihetta: (1) tiedon kerääminen, joka auttaa selventämään ja kehittämään silloista haastetta sekä (2) lisätutkimusta tarvitsevien osa-alueiden havainnointi. Teatteriproduktioissa analyysi on pääasiassa tiedon etsintää ja objektiivista arviointia löydetyistä tiedosta. (Gillette 2000, 20.) Produktion jäsenten, etenkin ohjaajan, tapaamisten kautta olen saanut lisää tietoa siitä, kuinka toimia puuvustuksen suhteen. Analysointivaiheeseen kuuluu myös käsikirjoituksen analysointi. Gilletten (2000, 20–21) käsikirjoituksen analysointitapa perustuu kolmeen ensimmäiseen lukukertaan. Ensimmäisellä lukukerralla otetaan selvää, millainen tarina on yleisesti. Toisella lukukerralla pureudutaan tarkemmin tiettyihin hetkiin ja tapahtumiin, jotka herättävät mielikuvitusta. Kolmannella lukukerralla etsitään tiettyjä teknisiä tie-

toja käsikirjoituksesta, kuten kuinka monta eri rooliasua jokin henkilö tarvitsee. Tietoa saadaan käsikirjoituksen lisäksi muilta suunnitteluryhmiltä kokouksissa. Vaikka tämä analysointitapa on havainnollinen, halusin käyttää Thornen (2001) käsikirjoituksen analysointitapaa, jossa on enemmän tekstiä avaavia kysymyksiä.

Tutkimusvaiheeseen (research) kuuluu kahdenlaista tutkimista: taustatutkimus ja käsitteellinen tutkimus. Taustatutkimuksessa tutkitaan historiallisia taustoja esimerkiksi kirjaston kirjojen, katalogien, maalausten, aikakauslehtien ja muiden lähteiden avulla kyseisestä aikakaudesta. Tässä tutkimuksessa pitäisi katsella aiempia versioita kyseisestä tuotannosta, jos on mahdollista. Kopioida ei kuitenkaan saa. Lisäksi kaikkien tuotannossa olevien suunnittelijoiden olisi hyvä tehdä taustatutkimusta väreistä. Ne voivat esimerkiksi auttaa katsojia ymmärtämään roolien välisiä suhteita. Käsitteelliseen tutkimukseen kuuluu tiettyjen suunnitteluhaasteiden ratkaisujen laatiminen. Tässä pitää löytää mahdollisimman monta erilaista vaihtoehtoa selvittääkseen haasteen. Ideoiden luonnostelu sekä kangasnäytteiden keräily ja niiden kiinnittäminen luonnoksiin voivat auttaa näkemään eri ratkaisuja haasteeseen. (Gillette 2000, 23–24, 378.) Tarkoitukseni oli värien avulla tuoda roolihahmojen luonteita esille mahdollisimman paljon. Koska tässä projektissa melkein kaikki vaatteet hankitaan kirpputoreilta, kangasnäytteiden kerääminen ei ole järkevää.

Tutkimuksen jälkeen asiat jätetään *haudontaan* (incubation). Ideat pääsevät kehittymään, kun antaa niiden jonkin aikaa hautoa. Toisin sanoen koko projekti pitäisi unohdeta hetkeksi. On hyvä antaa alitajunnan prosessoida kaikkea sitä tietoa, jota on hankittu. (Gillette 2000, 25.) Juna-näytelmän aikataulu antoi aikaa hautomiseen, ja keskityin muihin projekteihin tuona aikana.

Valintavaiheessa (selection) Kerätyt tiedot käydään läpi ja niistä päätetään lopulliset suunnitelmat. Omista suunnitelmista pitää puhua muiden tuotannon suunnittelijoiden kanssa tuotantokokouksessa. Pukusuunnittelijalla on valmiita luonnoksia tai kuvia tulevista puvuista. On myös hyvä olla mukana paloja kankaista antamaan kuvaa väreistä ja materiaaleista, vaikkei ne olisivatkaan lopullisia kangasvalintoja. Kun tuotannon ohjaaja on tyytyväinen kaikkiin suunnittelun osa-alueisiin, voidaan siirtyä seuraavaan vaiheeseen. (Gillette 2000, 26–27.) On varmasti myös hyvä, jos muutkin tuotannon suunnittelijat olisivat tyytyväisiä suunnitteluihinsa. Ajattelin, että esitän

ohjaajalle samalla kertaa luonnoksia sekä kuvakollaaseja, jotta ohjaaja saisi kuvan siitä, mistä luonnokset ovat saaneet ideansa.

Seuraavana vaiheena on *toteutus* (implementation). Tässä vaiheessa on syytä lopettaa suunnitteleminen ja aloittaa tekeminen. Pukusuunnittelijalla on väritetyt piirrookset jokaisesta puvusta sekä luonnokset että muistiinpanot, joista selviävät asusteet, yleinen tyyli ja aikakausi. Piirustuksissa pitää olla kiinnitettyinä kangaspalat, joista selviää mahdolliset tulevat materiaalit. Nämä helpottavat ompelijoiden työtä. (Gillette 2000, 27, 30.) Koska oli tarkoitus valmistaa puvustus yksin, tähän vaiheeseen kuuluu siis puvustuksen konkreettinen toteutus.

Viimeinen vaihe on *arviointi* (evaluation). Arviointi tapahtuu silloin, kun projekti on lopussa, jolloin palataan aiempiin suunnitteluprosessin vaiheisiin. Suunnittelija arvioi omat valintansa ja ratkaisunsa ja miettii, voiko niitä käyttää tulevaisuudessa. (Gillette 2000, 30.) Vaikka koko prosessin arviointi luonnostaakin tapahtuu lopussa, arvioin välillä päätöksiäni myös aiemmissa vaiheissa. Ulkopuolista arviointia oli tarkoitus saada ohjaajalta esitysten jälkeen suullisesti ja kirjallisesti.

3 JUNA MATKAAN LÄHTEE: SITOUTUMINEN

Jotta voi suorittaa työnsä mahdollisimman hyvin, on sitouduttava ja luvattava tehdä parhaansa työnsä eteen. On kuitenkin muistettava omien taitojen rajat. (Gillette 2000, 386.) Kun sain tiedon, että pääsen puvustamaan, olin innoissani mutta samalla peloisani. Tämä olisi ensimmäinen oma puvustukseni, joka tulisi kertomaan paljon taidoistani. Ensimmäisessä suunnittelutyössään on hyvä saada kaikki mahdollinen hyöty siitä ja tärkeintä on ottaa oppia kokemuksesta koko projektista (Covey & Ingham 1992, 196).

Ritva Kiviojan perustama Timotei-teatteri on jo 40 vuotta vanha harrastajateatteri, joka on suunnattu lapsille ja nuorille, jotka ovat iältään 7-17 vuotiaita ja kiinnostuneita näyttelemisestä ja itsensä ilmaisusta. Teatterin periaatteena on kehittää nuoren ihmisen kasvua luovaksi ja itsenäiseksi ajattelijaksi sekä lisätä hänen itsetuntonsa myönteistä kehitystä. Teatterin toiminnassa tärkeintä on oppimisprosessin korostaminen kuitenkin unohtamatta korkeatasoiseen esitykseen pyrkimistä. (Timotei-teatteri 2011.)

Juna-näytelmä on kertomus yhdestä junamatkasta Las Vegasiin. Näytelmä on tyyllitään dekkari/murhanäytelmä. Se sijoittuu Yhdysvaltoihin, ja tapahtumapaikkoina toimivat juna ja junan laiturit. Aikatyylillä ohjaaja ei ollut vielä päättänyt tässä vaiheessa. Näytelmässä on 13 roolia ja 13 näyttelijää (kymmenen tyttöä ja kolme poikaa), jotka ovat iältään 13–16 vuotiaita. Näytelmän ohjaajana toimi Pauliina Lintula ja ensi-ilta oli 11. toukokuuta 2012.

Juna-näytelmän alkuperäinen käsikirjoitus valmistui 2007 sen aikaisen Timoteiteatterin nuorisoryhmän kanssa. Käsikirjoitusta tehtiin melkein vuoden ajan kohtausten kirjoittamisen ja improvisoinnin avulla. Lintunen on muokannut käsikirjoitusta hieman. Esimerkiksi yksi henkilöistä on muutettu miehestä naiseksi ja yksi rooli on jätetty pois. Myös loppukohtausta on muutettu.

4 JUNAN MATKUSTAJAT: ANALYYSI

Selventääkseen haastetta tietoa voidaan hankkia lukemalla käsikirjoitusta sekä kyselemällä kysymyksiä muilta tuotantoryhmiltä. Vastauksia kysymyksiin saa myös tuotantokokouksissa, joissa ohjaaja ja suunnittelijat kertovat ja vaihtavat ideoita ja tietojaan. (Gillette 2000, 386.) Nuoriso- ja kouluproduktioissa saattaa syntyä kaikenlaisia ongelmia, joita ei ilmene ammattiteattereissa. Pitää muistaa, että lapset eivät ole ammattilaisia ja kompromisseja saattaa joutua tekemään. Tärkeintä on, että jokainen produktiossa oleva saa parhaimman kokemuksen, olivat olosuhteet millaiset vain. (Bicât 2006, 41.) Timoteiteatteri on melko pieni yhteisö, joten tiesin, että resurssit tulisivat olemaan hyvin pienet, mikä toisi lisähaasteita suunnitteluun ja valmistukseen.

Ensimmäisessä tapaamisessa syksyllä kävimme läpi ohjaajan ja nuorten kanssa rooli-hahmoja ja vaatteisiin liittyviä toiveita. Lisäksi lupauduin suunnittelemaan hiukset ja maskeeraukset. Ne kuitenkin tulisivat olemaan yksinkertaiset, sillä minulla ei ole paljoakaan kokemusta kyseisistä asioista. Sain myös varmuuden siitä, että näytelmän aikakausi tulee olemaan 50-luku. Otin samalla kaikista nuorista mitat, jotta pystyisin ajoissa tekemään hankintoja puvustusta varten. Toisella tapaamisella keskustelimme tuottajan ja lavastajan kanssa näytelmästä ja budjetista. Budjetti tulisi olemaan 200 euroa. Näin samalla Timoteiteatterin pukuvaraston, josta voisin käyttää mitä vain

puvustusta varten. Tuottaja kertoi myös, että näytelmästä on mahdollisesti tulossa promootiokeikkoja, joten asujen olisi hyvä olla ajoissa valmiina.

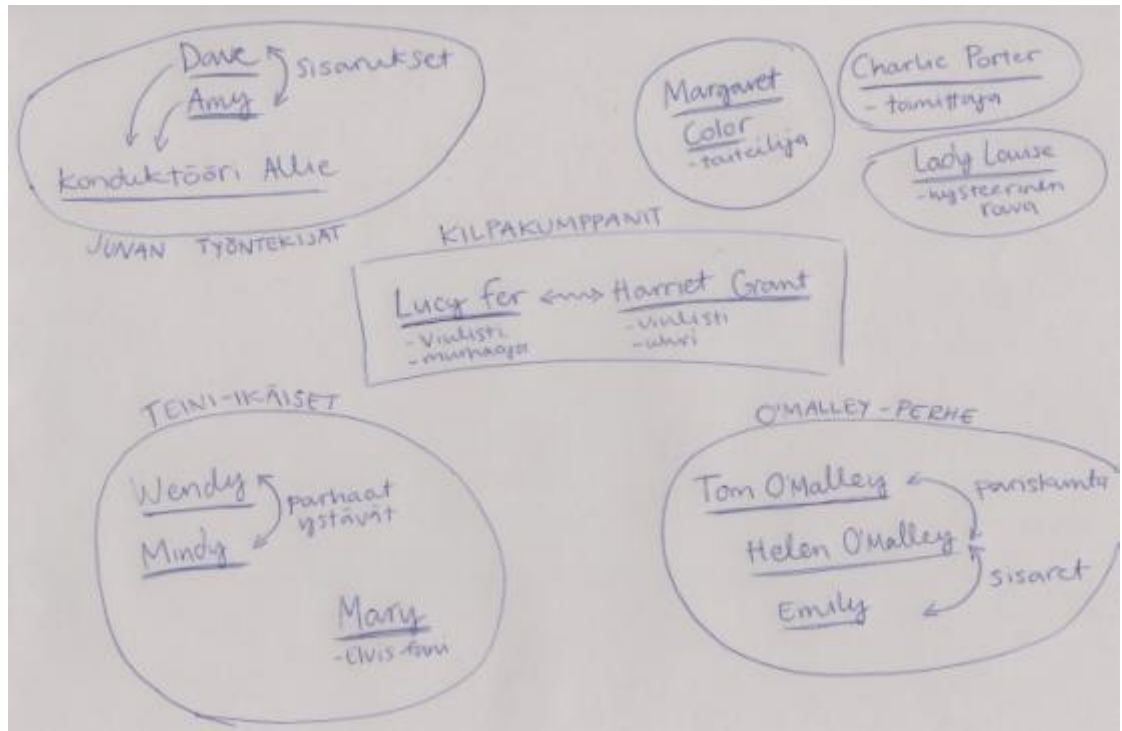
4.1 Käsikirjoituksen analysointi

Gilletten (2000, 20–21) mukaan kolme ensimmäistä lukukertaa ovat tärkeitä. Ensimmäisen lukukerran aikana havaitaan näytelmän punainen lanka, hahmojen luonteet, heidän yhteiskunnalliset asemansa ja keskinäiset suhteensa. Toinen lukukerta luo mielikuvia visuaalisista ilmeistä, kuvista ja tunteista. On hyvä pitää mukana luonnoskirjaa, johon voi heti kirjata tai piirtää mieleen tulevat ideat. Kolmannella lukukerralla etsitään selkeitä ja konkreettisia hahmoihin ja paikkoihin liittyen. Tässä kohtaa on otettava huomioon produktion resurssit kuten budjetti. Gilletten käsikirjoituksen analysointitapa on kätevä ja helppo. Kuitenkin tunsin, etten saanut käsikirjoituksesta tarpeeksi irti tällä menetelmällä, joten käytin Thornen (2001) analysointitapaa. Siinä on lista kysymyksiä, jotka avaavat käsikirjoitusta ja roolihahmoja (liite 1). Käytin kaikkia niitä kysymyksiä, jotka olivat minulle hyödyllisiä.

On hyvä selvittää tekstin julkaisija ja painos, jos mahdollista. On tärkeää, että kaikilla teatteriproduktiossa on sama käänös ja julkaisija. Ensin tutkitaan kirjailijan taustat, ja millainen teksti on. Sitten kirjoitetaan tiivistelmä tekstistä. Se vetää yhteen näytökset, kohtaukset, paikat ja ajan. Lisäksi listataan roolihahmot ja lasketaan roolihahmot ja avustajat ja käydään luvut vielä läpi ohjaajan kanssa. (Thorne 2005, 80–81.) Vaikka Junan käsikirjoitus on sen verran uusi ja se on syntynyt improvisaation kautta, minulla ei ollut mahdollista tutkia tekstin taustoja, koska en päässyt keskustelemaan käsikirjoituksen luojien kanssa. Tein kohtausluettelon (liite 2), jonka avulla voi nopeasti katsoa, mitä missäkin kohtauksessa tapahtuu. Pari hahmoa jäi pois käsikirjoituksesta, ja yksi miesrooli vaihtui naiseksi, kun kävimme läpi rooleja ohjaajan kanssa.

Ensimmäiseen lukukertaan pitää varata hyvin aikaa, jotta voi kunnolla keskittyä siihen ja saada luettua yhdellä kerralla. Omat reaktiot tässä vaiheessa ovat hyvin tärkeitä. Käsikirjoituksen pitää antaa tehdä vaikutus itseensä. Jokaisen näytöksen lukukerran jälkeen kannattaa luonnostella ja tehdä muistiinpanoja omista näkemyksistä. (Thorne 2001, 61.) En luonnostellut ensimmäisen lukukerran jälkeen, sillä halusin ensin tutkia 1950-lukua. Etsin 50-luku-aiheisia kuvia, jotka vahvistivat näkemyksiäni, joita sain ensimmäiseltä lukukerralta. Tein myös mind map – kartan selventääkseen roolihah-

mojen välisiä suhteita (kuva 1). Kartalla olen lajitellut hahmot ryhmiin yhteyksien mukaan. Ylhäällä oikealla on ne hahmot joilla ei ole varsinaisia yhteyksiä kenenkään.

KUVA 1. Mind map roolihenkilöistä

Missä?

Juna-näytelmä sijoittuu 1950-luvulle, mutta tarkkaa vuotta ei ole tiedossa. Näytelmän tapahtumat keskittyvät Yhdysvaltoihin ja kaikki sen kohtaukset tapahtuvat juna-asemalla tai junassa. Matkakohteena on Las Vegas. Junan tärkeimmät tapahtumapaikat ovat sen käytävät ja vessatilat. Kohtauksia on myös ravintolavaunussa. Tärkeätä on, että kaikki tilat ja käytävät ovat melko ahtaita.

Milloin?

Kaikki näytelmän tapahtumat tapahtuvat muutaman tunnin sisällä eli yhden junamatkan verran. Näytelmän kohokohtina ovat kaksi murhaa, jotka tapahtuvat junassa. Katsoja pääsee itse miettimään, kuka murhaaja on. Näytelmän alku ja murhat kulkevat ajallisesti hitaasti, mutta loppua kohden näytelmän kerronta nopeutuu.

Miksi?

Junassa on paljon jännitettä ja epävarmoja matkustajia. Muutama matkustaja aiheuttaa hämminkiä junaan, mikä lietsoo hysteriaa ja pelkoa muihin matkustajiin. Kaikilla matkustajilla ja työntekijöillä on kuitenkin on aikaa kertoa omat tarinat ja pelot katsojille.

4.2 Roolianalyysi

Näytelmän päähenkilöt ovat Lucy Fur ja Harriet Grant, jotka molemmat ovat viulunsoittajia. Lucy on kylmä ja viekas nainen, joka tekee mitä vain päästäkseen määränpäähänsä. Hän juonittelee paljon ja liikkuu kuin varjo. Harriet on kiltti ja säädyllinen. Hän on myös hyvin itsevarma toisin kuin Lucy. Vaikka hän on kiltti, hän osaa epäillä ja tehdä asioille jotain. Molemmilla on päämääränä päästä soittamaan viulua huippuorkesteriin Las Vegasiin.

Junassa on kolme työntekijää. Allie on tavallinen konduktööri, joka pitää perinteistä ja rutiineista. Paineen alla hän kuitenkin menettää hermonsa eikä pysty keskittymään. Dave ja Amy ovat sisaruksia ja junantyöntekijöitä. Amy on hiljainen ja hänellä on sairaus, kleptomania, joka ilmenee junassa pariin otteeseen. Dave on hieman pelokas ja koko ajan varuillaan Amyn takia. Hän ei halua, että sairaus paljastuu konduktöörille.

Junan matkustajia ovat pariskunta Tom ja Helen O'Malley sekä Helenin sisko Emily, jotka ovat voittaneet junamatkan Las Vegasiin. Tom on hieman nynny ja vaimonsa tossun alla. Tiukan paikan tullen hän pääsee Helenin vallasta. Helen on tiukka kotirouva ja haluaa pitää kaiken järjestyksessä. Välillä hän hieman nuuskii kuitenkin muiden asioita. Emily on hieno rouva ja viettelevä nainen. Hän on hieman hömpä ja myös hyvin dramaattinen kohdatessaan ongelmia.

Junasta löytyy myös muutamia teini-ikäisiä, jotka ovat suuntamassa Elvis Presleyn konserttiin. Wendy ja Mindy käyttäytyvät hyvin teinimäisesti ja ovat kokeilunhaluisia. He myös näyttävät toisiltaan. He ovat melkein kuin kaksoset. Mary on suuri Elvis-fani ja vaikuttaa hyvin kliseiseltä ”fifties”-tytöltä. Hän näyttää ulkoisesti hyvin paha-maineiselta, mutta vaikeissa tilanteissa hän hätäntyy helposti.

Junan loput matkustajat ovat Lady Louise, Charlie Porter ja Margaret Colour. Lady Louise on varakas seurapiirirouva, joka tykkää olla dramaattinen. Hän on myös hienostelija ja puuttuu muiden asioihin helposti. Charlie on lehdistötoimittaja ja häntä kiinnostaa junan matkustajien elämäntarinat. Kun murhia alkaa tapahtua, hän haluaa olla kuin poliisietsiivä ja selvittää murhat. Margaret Colour on taitelijapersoonaa, joka on tyyliltään hyvin radikaali. Hänellä on myös hyvin eriävät mielipiteet verrattuna muihin matkustajiin.

5 JUNAN VETURI: TUTKIMUS

Taustatutkimuksen tarkoituksena on vastata analyysivaiheen aikana syntyneisiin kysymyksiin. Iso osa pukusuunnittelijan malleista perustuu tietyn historiallisen ajan puukeutumistyyliin. (Gillette 2000, 378.) Vaikka eri aikakausille on määritelty alku ja loppu, se ei tarkoita, että aikakauden vaihdos on tapahtunut yhden päivän aikana (Thorne 2001, 67). Koska tämä on ensimmäinen itsenäinen puvustukseni, minun pitää etsiä tietoa siitä, millaiset ovat hyvän teatteripukusuunnittelijan ominaisuudet. Lisäksi perehdyin 50-luvun muotiin ja siihen, miten se ilmeni Yhdysvalloissa.

5.1 Hyvän teatteripukusuunnittelijan ominaisuudet

Pukusuunnittelijan tavoitteena on ilmaista näytelmän idea tai sanoma vaatteiden avulla. Katsojat näkevät rooliasujen visuaalisen viestin nopeammin kuin kuulevat puheen. Tästä syystä asut eivät saa olla ristiriidassa viestin sisällön kanssa. (Autio 2000, 20–21.) Mielestäni ristiriitaisuus ei ole aina niin ehdoton, riippuen tietenkin näytelmästä ja sen sanomasta. Aution (2000, 12) mukaan pukusuunnittelija syventää, laajentaa tai tarkentaa roolihahmon olemusta asujen avulla. Pukusuunnittelija katsoo myös, että roolihahmot ovat yhtenäisiä ja valitun tyylin mukaisia. Kokonaisuuden luominen ja sen koossapitäminen onkin pukusuunnittelijan tehtäviä. Mielestäni tämä on juuri pukusuunnittelijan suurin haaste suunnittelun aikana.

Rooliasu vahvistaa näytelmän viestiä ja tukee näyttelijän työtä. Sen pitää sopia näyttelijälle ja siinä täytyy pystyä esiintymään. On tärkeää keskustella näyttelijöiden kanssa sovituksissa. (Autio 2000, 21.) Produktion aikana myös näyttelijät saattavat tulla ehdottamaan omia ideoitaan vaatteiden suhteen, joita on ilmestynyt harjoituksissa.

Ehdotuksia kannattaa kuunnella ja miettiä, mutta jos ne eivät ole käytännöllisiä, on hyvä pysyä tiukkana ja selittää niin näyttelijälle kuin ohjaajalle miksi ehdotus ei ole hyvä. (Holt 2004, 66.) Yhdessä kesäteatteriproduktioissa, jossa olin mukana, näyttelijöillä oli välillä pieniä ehdotuksia esimerkiksi siitä kuinka hahmoista saataisiin vieläkin hausempia. Yleensä kyseisen produktion pukusuunnittelija otti ehdotukset toteutukseen ja yritti kehittää niitä vielä paremmiksi. Autio (2000, 21–22) toteaa, että pukusuunnittelijan on muistettava muitakin vaikuttavia tekijöitä: missä ja milloin (onko sisänäyttämöllä vai ulkona, ja jos on ulkona, vaikuttaako sää), nopeat vaihdot, tanssit ja muu liikunta. On myös otettava huomioon esimerkiksi valaistus ja budjetti. Kuten aiemmin mainitsin, olen ollut töissä kesäteatterissa ja siellä on otettava huomioon ulkoilma. Esimerkiksi, kun on kylmä ilma, on huolehdittava, että näyttelijöillä on tarpeeksi lämmintä vaatetta päällä, kun he eivät ole näyttämöllä.

Tandefeltin (1977) mukaan pukusuunnittelijan on piirustustaidon ja pukuhistorian tuntemuksen lisäksi tunnettava ompelimon työtapoja sekä vaatteiden rakenteita. Näitä taitoja pitää osata soveltaa omassa työssään. (Heikkilä-Rastas 2009, 31.) Mielestäni suunnittelijan on erittäin hyvä osata ompelutaidot, koska monessa teatteriproduktiossa (esimerkiksi juuri omassa opinnäytetyössäni) joutuu myös itse valmistamaan puvut suunnittelun lisäksi.

5.2 50-luvun muoti Yhdysvalloissa

Käsikirjoituksen ensimmäisen lukukerran jälkeen alkaa ensimmäinen vaihe tutkimuksesta. Mieli alkaa kuvitella hahmoja ja historiallisia vaatteita, jotka syntyvät omasta muistista. (Ingham & Covey 1992, 49.) Ensimmäisen lukukerran jälkeen kuvittelin perinteisiä ja melko kliseisiä 50-luvun tyyllisiä vaatteita hahmoille. Aloitin 50-luvun tutkimisen melkein heti, etten olisi jäänyt jumiin ensimmäisiin mielikuviini. Tässä työssä taustatutkimuksen aineisto koostuu lähinnä aikakauteen liittyvästä kirjallisuudesta, aikakauslehdistä ja katalogeista, joiden avulla perehdyin sekä naisten ja miesten että nuorten muotiin ja pukeutumiseen löytääkseni puvustukseen 50-luvun tunnelmaa.

Naisten pukeutumista 1950-luvulla voidaan kuvata kahdella erilaisella siluettilla (kuva 2). Hameet olivat joko runsaita kellohameita tai kapeita kynähameita, jotka molemmat loivat kapean vyötärön vaikutelman. Naisellisuuden korostaminen sotavuosien jälkeen

oli naisille mieluisaa. Vartaloa muokattiin alusvaatteilla ja strategisiin kohtiin sijoitetulla toppauksilla. Ampiaismainen vyötärö luotiin nailonista valmistetun korseletin avulla, jolloin syntyi täydellinen tiimalasivartalo. Oikeat asusteet kuten hatut, kengät ja käsilaukut viimeistelivät 50-luvun ylelliset vaatteet. Etenkin leveät vyöt olivat suosittuja asusteita, koska ne entisestään korostivat vyötärön kapeutta. (Dyer 2007, 86–87, 111.) Suunnitellessani pukuja otin naismatkustajille teemaksi vyöt, koska se oli helppo tapa saada esille 50-luvun siluetti. Halusin myös kahta yleisintä hamemallia naishahmoille.

KUVA 2. 50-luvun siluetit. (Kopisto 1997, 80–81.)

Teini-ikäisten vaatteista tuli 50-luvulla oma erillinen muoti-ilmio. Teini-ikäiset tytöt ja nuoret naiset eivät enää halunneet näyttää äideiltään. Kauppoihin tuli omat teini-ikäisten vaateosastot, joissa oli paljon erilaisia tyylejä 16–25 ikäisille. Rock’N’Roll- ja Hollywoodin tähdet vaikuttivat suuresti nuoriin ja heidän vaatteisiinsa. (Ettinger 1995, 5.) Nuori unelmien amerikkalainen ja niin sanottu naapurin tyttö oli nuhteeton ja siisti ja pukeutui pitkään hameeseen ja paksuun ja napakkaan vyöhön (kuva 3). Yläosana oli istuva pusero kauluksineen ja jaloissa nilkkasukat ja moksasiinit. Hiukset oli laitettu poninhännäksi. (Baker 1991, 48.) Lisäksi tytöillä oli napitettavat villatakkineuleet, joita sai melkein pä minkä värisenä vain (Ettinger 1995, 81). Vaikka näytelmän kaksi teiniä ovat hieman pahanteossa, ulkoisesti halusin heidän juuri näyttävän sieviltä ja viattomilta.

KUVA 3. Teinityttö

Bakerin (1991, 49) mukaan 40-luvun pin-up-tyttö näkyi vielä suuresti 50-luvulla. 50-luvun pin-up-tytön vaatteet olivat sekoitusta naapurin työstä ja huippumuodista. Vaatteet olivat kuitenkin seksikkäämpiä ja antavampia. Otin ideoita Mary-hahmoon 50-luvun pin-up-tyylistä. En halunnut, että Mary menisi sekaisin Wendy- ja Mindy-hahmojen kanssa.

50-luvulla miesten muoti ei muuttunut niin nopeasti tai paljoa verrattuna naisten muotiin (Ettinger 1995, 99). Miesten paikka oli töissä eikä heidän tarvinnut pukeutua niin modikkaasti kuin naisten (kuva 4). Yleensä miesten vaateustyyli kuvasti siistiä valkokauluksellista yhtiömiestä, joka oli hillitty, kypsä ja nimetön. Miehen univormuna oli puku, valkoinen paita, silkkinen solmio ja salkku. (Baker 1991, 32.) Näytelmän miesroolit oli helppo suunnitella, sillä kaikki ovat tyypillisiä 50-luvun pukumiehiä. Ainoastaan Charlie-hahmoa piti hieman miettiä, sillä hän on rennompi tyyliltään.

KUVA 4. Miesten pukeutuminen (Costantino 1997, 79.)

5.3 Kuvakollaasit

Pukusuunnittelija voi haalia ideakuvamateriaalia suunnitteluprosessin alussa. Niiden avulla voidaan mieltää kokonaisilmettä kuten värimaailmaa ja tunnelmaa. Kuvamateriaali voi antaa konkreettisia ideoita itselle ja ohjaajalle. (Levo 2009, 35.) Tein kuvakollaasit luomaan tunnelmaa hahmoista ja heidän luonteistaan, mikä helpottaa pukujen luonnostelua. En tehnyt jokaisesta hahmosta omaa kollaasia, koska kyseisessä näytelmässä on paljon erilaisia ryhmiä, jotka oli helppo yhdistää samaan kollaasiin. Melkein kaikista kollaaseista otin joitain vaikutteita hahmoihin kuten värejä ja vaatteiden malleja. Yleisellä kuvakollaasilla (kuva 5) halusin luoda näytelmän kokonaistunnelman. Valitsin 50-luvun ihmisistä kuvia, jotka kertovat, millaisia ihmisiä junassa tulee matkustamaan.

KUVA 5. Yleinen kuvakollaasi

Ylhäällä oikealla oleva kuva kertoo junan naismatkustajista. Kaikki näyttävät samantaisilta, mutta jokainen heistä on pinnan alta hyvin erilainen. Elvis kuvastaa monen nuoren matkustajan ihannetta. Junalaiturikuva tuo hieman mystisyyttä ja ennalta arvatomuuden tunnelmaa tummilla varjoilla ja kasvottomilla ihmisillä. Tämä tunnelma vallitsee näytelmässä koko ajan. Kaksi vasemmalla ylhäällä olevaa kuvaa tuovat kuitenkin kepeyttä ja hauskuutta mystiseen tunnelmaan, sillä näytelmästä löytyy hieman huumoriakin.

Lucy ja Harriet ovat samaan aikaan kunnianhimoisia viulisteja, mutta he ovat toimintatavoissaan hyvin erilaisia. Kollaasissa (kuva 6) halusin luoda ”hyvä ja paha” – kuvaa

eläimillä. Kollaasissa on vasemmalla puolella kuvia viattomista katseista, jotka kuvaavat Harrietia, mutta oikealla puolella myös viekkaita katseita, jotka taas kuvaavat Lucyä.

KUVA 6. Lucyn ja Harrietin kuvakollaasi

Keskellä olevat katseet kertovat Lucyn ja Harrietin yllättävistä puolista; Harriet osaa pitää puoliaan, kun taas Lucy hermoilee tiukoissa tilanteissa. Ihminen voi olla hyvin erilainen sisältä kuin, miltä ulkoapäin näyttää. 50-luvun Hollywood-näyttelijättärien kuvat luovat arvoituksellisen tunnelman. Otin kollaasista myös värimaailman vaatteisiin, eli Lucy pukeutuu tummiin väreihin, kun taas Harriet vaaleisiin.

Teini-ikäisten kollaasissa (kuva 7) halusin luoda mielikuvan nuorista, jotka näyttävät kilteiltä vanhempien edessä, mutta yhdessä ystävien kanssa kokeilun halu kasvaa ja tehdään kiellettyjä asioita kuten tupakan polttaminen.

KUVA 7. Teini-ikäisten kuvakollaasi

Melkein kaikilla on suuret kellohameet, jotka olivat selvästikin muotia nuorten keskuudessa. Kuitenkin vasemmassa alareunassa on kuva hieman radikaalimmista tytöistä, jotka pitivät housuja. Tästä sain idean Margaret Colorin hahmoon, koska hän on hyvin erilainen kuin muut junassa olevat matkustajat. Sain myös idean teinien samantyyppisyydestä Mindylle ja Wendylle kollaasista. Samoin kollaasin kirkkaat ja pastellisävyiset värit tuntui hyviltä valinnoilta teini-ikäisten vaatteisiin.

Näytelmässä on sekä hienoja, rikkaita rouvia että perinteisiä kotirouvia. Keräsin kollaasiin (kuva 8) ylimielisten naisten kuvia kertomaan Lady Louisen persoonasta. Hienot vaatteet ja ylimieliset katseet alhaalla vasemmalla ovat hyvin Lady Louisea. Vaikka sisarukset Helen ja Emily ovat perinteisiä kotirouvia, heilläkin on omat salaisuuksensa, mikä ilmenee ylhäällä oikealla olevasta kuvasta. Heille sopi kollaasin pehmeät värit vaatteiden sävyiksi erittäin hyvin.

KUVA 8. Hienosto- ja kotirouvien kuvakollaasi

Näytelmässä on vain muutama miesrooli, joten halusin, että ne ovat selvästikin 50-luvun tyyllisiä herrasmiehiä. Kollaasissa (kuva 9) kaikki miehet ovat pukeutuneet pukuihin. Myös hatut ja pitkät takit toistuvat monissa kuvissa. Vaatteet ovat hieman tyl-

siä ja värittömiä verrattuna naisten värikkäisiin vaatteisiin, kuten alhaalla vasemmassa kuvassa huomataan. Miehet ovat kuitenkin pukeutuneet siististi ja näyttävät pitävän tiettyä tasoa.

KUVA 9. Miesten kuvakollaasi

6 JUNA PYSÄHTYY: HAUDONTA

On hyvä päästä pois hetkeksi projektista ja jättää ajatukset hautumaan. Sillä aikaa voi tehdä jotain muuta, kunhan ei tee tai ajattele mitään projektiin liittyvää. (Gillette 2000, 386) Luonnostelun jälkeen jätin projektin hautumaan ja keskityin muihin koulutöihin. Ajatukset välillä kuitenkin suuntasivat projektiin, jos esimerkiksi näin kirpputoreilla jo-

tain siihen sopivaa. Myös muissa vaiheissa huomasin pientä haudontaa, jos en keksinyt ratkaisua tietyllä hetkellä. Oli hyvä siirtää haaste hetkeksi sivulle ja palata siihen seuraavana päivänä.

Kiireisen kevääni takia aikataulutin lopun projektin haudontavaiheessa tarkasti. Minun oli pakko pitää siitä kiinni, sillä toinen suunnittelutyö vei paljon aikaa tästä projektista. Haudontavaiheen jälkeen ajatukset ja ideat puvustusta varten olivat osittain selkiintyneet ja joitain uusia ideoita tuli, mutta aikataulu alkoi olla hyvin tiukka.

7 JUNA JATKAA MATKAA: VALINTA

Kun sopiva kokonaisvaltainen pukukonsepti on valittu produktiota varten, tarvitaan myös sopiva suunnitteluidea yksittäisiä pukuja varten (Gillette 2000, 386). Mietin jokaisen hahmon kohdalla, mitkä asut olivat järkevintä hankkia kirpputoreilta ja mitkä oli helppo valmistaa itse.

Tammikuussa 2012 näytin ensimmäistä kertaa kuvakollaaseja ja luonnoksia ohjaajalle ja samalla nuorille. Minulla oli Lucy- ja Harriet-hahmoista muutama erilainen luonnos ja muista hahmoista yhdet luonnokset. Ohjaaja piti erityisesti kuvakollaaseista. Hänen mielestään niistä sai käsityksen näytelmän tunnelmasta ja hahmoista. Hän piti myös luonnoksista, mutta antoi vielä muutosehdotuksia niihin. Samalla sovimme myös siitä milloin puvustuksen pitäisi olla valmis. Ohjaaja antoi minulle luvan alkaa toteuttaa puvustusta näiden kuvien perusteella.

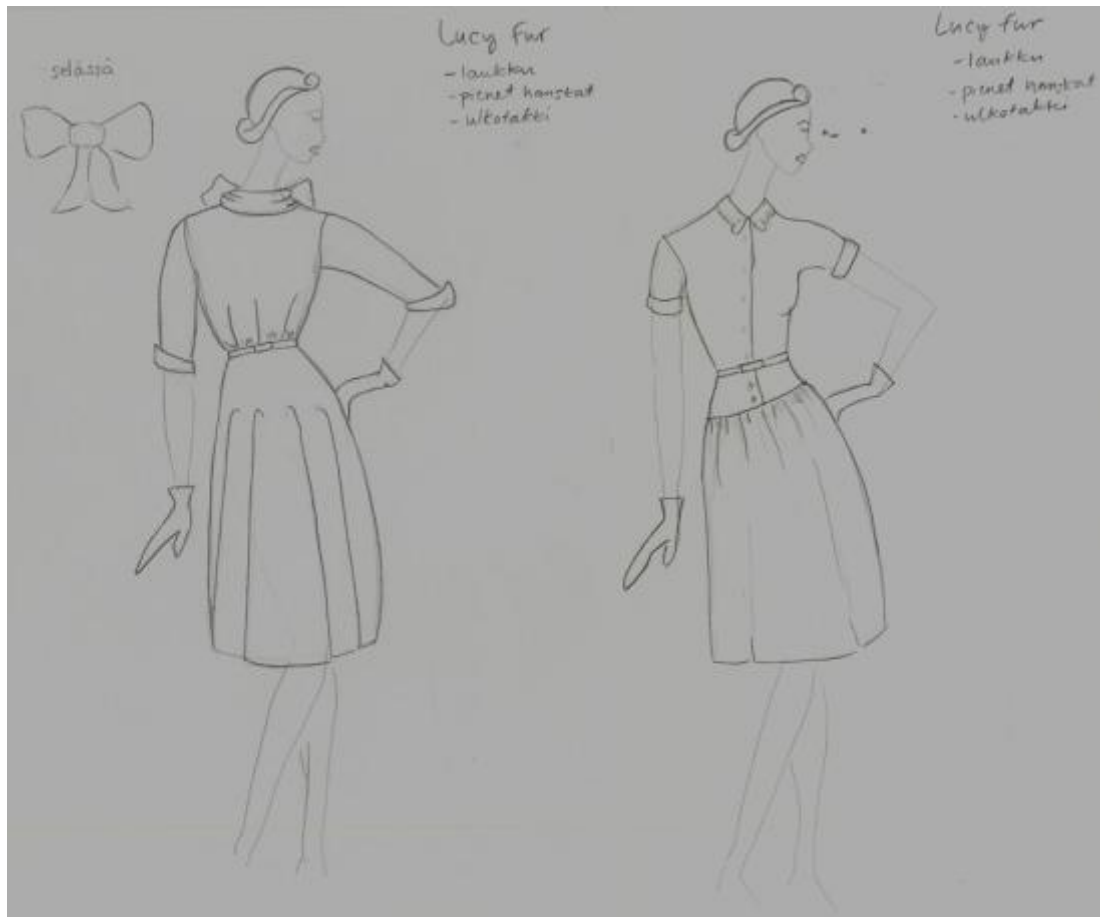
Luonnosten tarkoituksena on havainnollistaa sitä, mitä ideasta voi tulla. Piirustukset ovat parhaimpia tapoja kuvata asia. (Kettunen 2001, 92.) Pukuluonnokset näyttävät ehdotuksia siitä, millaisia yksityiskohtia hahmoille voisi tulla. Siksi on hyvä osata piirtää ihmishahmo oikeilla mittasuhteilla. (Holt 2004, 20.) Luonnostelun aloitin nopeilla luonnoksilla. Piirsin hahmoista erilaisia vaihtoehtoja kuvakollaasien ja 50-luvun vaatekuvien pohjalta. Tein naisista monta eri vaihtoehtoa (kuva 10), jotta itse näkisin, millainen tyyli tai siluetti kullekin hahmolle sopisi.

KUVA 10. Ensimmäisiä luonnoksia junan naismatkustajista

Nopeiden luonnoksien jälkeen karsin ja yhdistelin tuotoksia. Aloin tehdä tarkempia luonnoksia niistä ja käytin pohjana kaikkiin samaa ihmishahmoa. Ne muuttuivat melko paljon ensimmäisistä luonnoksista. Näitä luonnoksia näytin ohjaajalle. Lintunen piti luonnoksista, mutta hänellä oli joitakin ehdotuksia ja omia toiveita hahmoihin.

Ensimmäisellä tapaamisella ohjaaja toivoi tiettyihin hahmoihin samanlaisuutta. Lucyn ja Harrietin hahmoihin ohjaaja halusi jotain samaa, mutta kuitenkin jollain tavalla hyvin erilaista. Halusin Lucysista (kuva 11) hyvin viehkeän ja ammattilaisen näköisen. Hän on sievä ulkopuolelta, vaikka persoona ei olekaan niin mukava. Ohjaaja halusi hahmoon lisää viettelevyyttä ja ehdotti antavampaa päántietä. Olin hänen kanssaan samaa mieltä asiasta; Lucy tarvitsi hieman sähkökyyttä.

KUVA 11. Lucy-hahmon luonnokset

Harrietille suunnittelin hyvin siveellistä ja konservatiivista tyyliä (kuva 12). Vaatteet ovat tylsiä ja peittäviä. Tämä tekee vastakohtaisuutta Lucyyn. Ohjaaja halusi ehdottomasti Harrietille silmälasit. Harriet olisi sen ajan nörtti, joka ei kauheasti huolehtinut siitä mitä hänellä oli yllään.

KUVA 12. Harriet-hahmon luonnokset

Wendystä ja Mindystä halusin suhteellisen samannäköiset, jotta ne olisivat helppo tunnistaa teini-ikäisiksi (kuva 13). Molemmilla olisi samantyylliset vaatteet pienillä eroilla. He haluaisivat ikään kuin matkia toisiaan, etteivät joutuisi leimatuksi erilaisiksi muista.

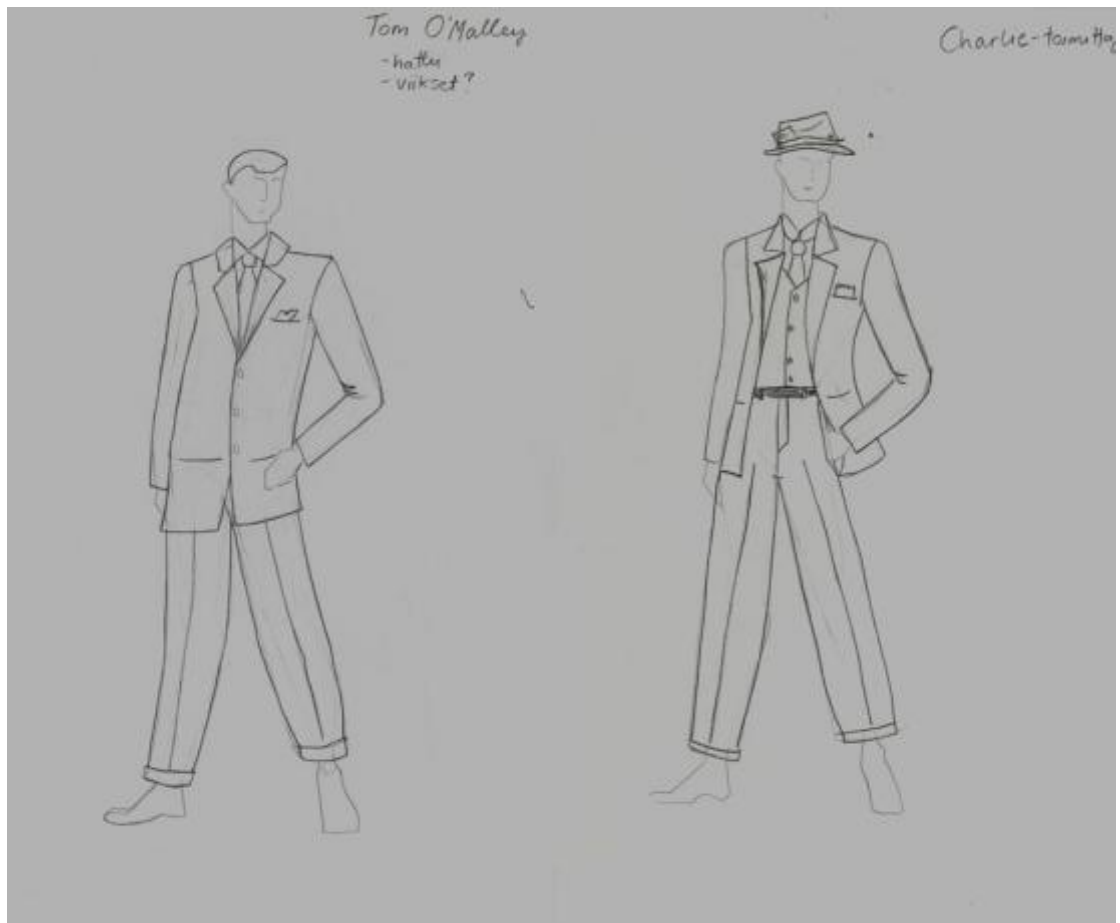
KUVA 13. Wendy-hahmon ja Mindy-hahmon luonnokset

Helenille ja Emilylle loin kaksi erilaista aikuista tyyliä (kuva 14). Helen on hyvin konservatiivinen ja jämäkkä ihminen, joten Helenille suunnittelin laskostetun mekon. Emily on taas herkkä ja hieman hupsu. Emilylle suunnittelin tiukan kotelohameen ja naisellisen yläosan. Ohjaaja toivoi hahmoihin kuitenkin lisää samanlaisuutta, joten minun piti miettiä hahmoja vielä uudestaan.

KUVA 14. Helen-hahmon ja Emily-hahmon luonnokset

Tom on hyvin perinteinen aviomies Helenin rinnalla. Hän ei poikkea vaatetuksestaan millään lailla muista miehistä. Siksi hänellä on vain tavallinen miesten puku kravatteineen ja liiveineen (kuva 15). Ohjaaja mietti, sopisivatko hänelle viikset, ja ehdotti myös peruukkia. Itse en pitänyt peruukkiehdotuksesta, sillä pienen budjetin takia emme saisi hankittua hyvännäköistä peruukkia, enkä suostunut naamiokauppojen peruukkeihin. Siitä ideasta luovuttiin, mutta viikset päätettiin laittaa Tomille. Charlie on toimittajan ammattinsa puolesta nopea ja tarkkasilmäinen. Hän myös eroaa miesmas-
sasta, vaikka hänellä onkin samantyylliset vaatteet kuin Tomilla. Suunnittelin Charlies-
ta rennon tyyllisen; takki on auki huolettomasti ja hattu vähän vinossa. Ohjaaja halusi Charliellekin silmälasit, jotka toisivat mielikuvaa älykkäästä toimittajasta. Charl-
ien näyttelijä toivoi myös hattuun PRESS-lipuketta, jotta hahmo olisi hauskenpi.

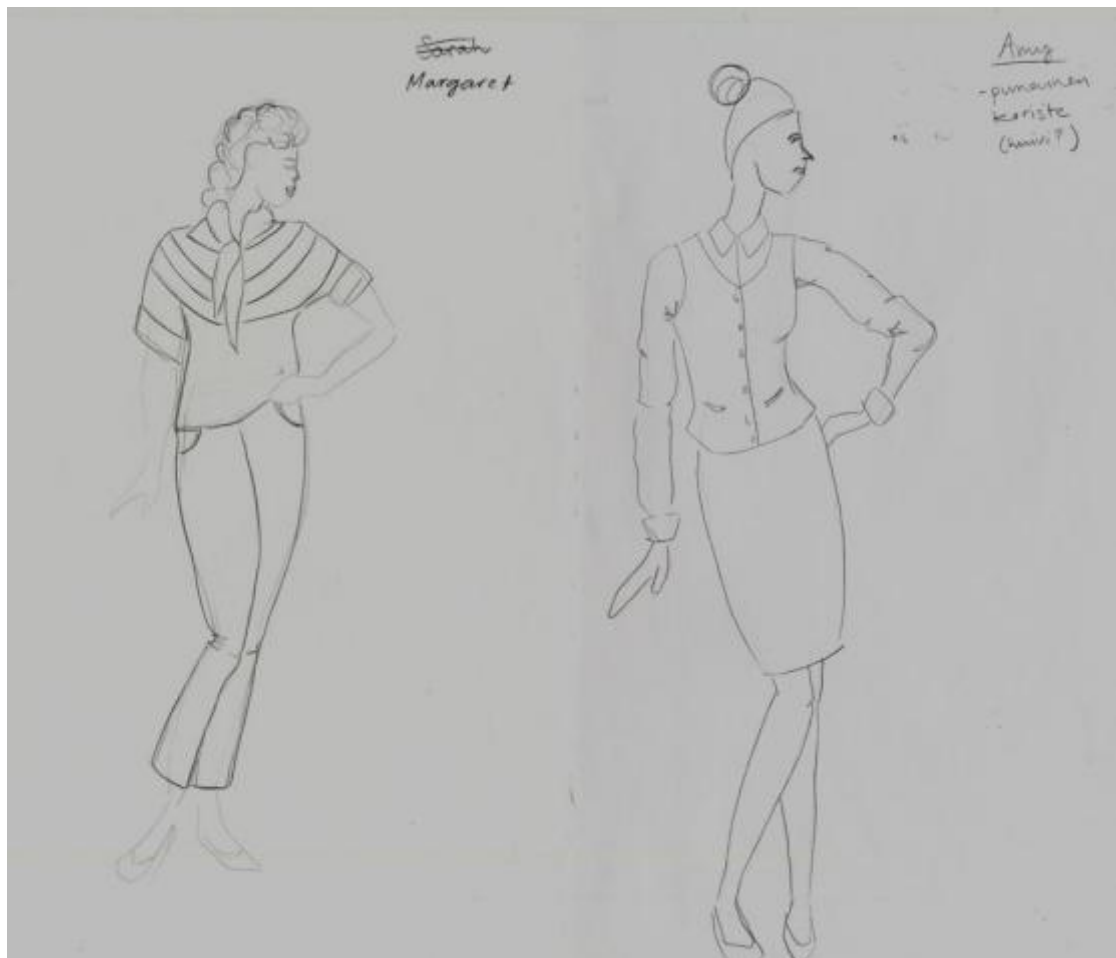
KUVA 15. Tom-hahmon ja Charlie-hahmon luonnokset.

Koska Mary on rock-musiikin ystävä, suunnittelin hänestä hieman kliseisen fiftari-tyylisen tytön. Suunnittelin hahmolle mekon, jossa tulisi olemaan pallokuosia sekä vyötäröä korostava vyö (kuva 16). Ajatuksena oli myös se, että hänelle tulisi nahkatakki, jonka selkäosassa olisi Elvis-logo korostamassa Maryn fanaattisuutta. Lady Louisesta tuli hyvin muodokas ja arvokkaan näköinen (kuva 16). Tiesin, että Lady näyttelijä oli juuri oikeista kohdista muodokas, mikä sopi täysin hänen hahmolleen. Arvokkuutta Ladyyn sain asusteilla kuten koruilla, käsineillä ja hatulla. Ohjaaja ja Louisen näyttelijä toivoivat, että Ladyyn vaatetus voisi mennä vieläkin enemmän yli.

KUVA 16. Mary-hahmon ja Lady Louise-hahmon luonnokset

Margaret Colour hahmona oli tosi vaikea määrittää ja vielä vaikeampi oli suunnitella vaatetus hänelle. Koska hän on hyvin erilainen persoonaltaan ja käytökseltään kuin muut junan matkustajat, hänen vaatetuksensakin pitäisi olla erikoinen. Sen pitäisi olla sellaista, mikä erottuisi 50-luvun muodin valtavirrasta. Päätin, että hänelle tulisi housut, koska kenelläkään muulla naismatkustajalla ei ole niitä (kuva 17). Amylle suunnittelin työvaatteiksi hyvin asialliset, mutta naiselliset vaatteet (kuva 17). Hän on hyvin arvokkaassa työpaikassa. Amysta ei saisi kuitenkaan paljastua ulkoapäin hänen kleptomaanisuuksensa.

KUVA 17. Margaret-hahmon ja Amy-hahmon luonnokset

Allien ja Daven vaatetus oli erittäin helppo suunnitella. Junan työntekijöinä heillä pitää olla asialliset ja siistit vaatteet. Koska Allie on konduktööri, hänelle lisäsin hatun sekä laukun (kuva 18). Hänellä olisi myös puvuntakki ilmentämässä työnsä ylempi arvoisuutta. Davella ei siis olisi puvuntakkia eikä muita asusteita kuin kravatti (kuva 18).

KUVA 18. Allie-hahmon ja Dave-hahmon luonnokset.

8 PÄÄTEASEMA NÄKYVISSÄ: TOTEUTUS

Pukusuunnittelussa toteutukseen kuuluu pukujen esityskuvien piirtämistä ja maalaa-
mista sekä sopivien kankaiden valitseminen jokaiseen malliin. Joskus tähän voi myös
kuulua vaatteiden valmistamisen valvominen. Pukusuunnittelija on vastuussa pukujen
ulkonäöstä, ei niinkään valmistuksesta. (Gillette 2000, 386.) En tehnyt esityskuvia,
koska hankin vaatteet kirpputoreilta enkä voinut tietää mitä sieltä tulisin löytämään.
Sen takia keskityn tässä luvussa pukujen valmistukseen.

Luonnosten esittelyn jälkeen aloin tehdä hankintoja puvustusta varten. Käytin paljon kirpputorien ja kierrätyskeskuksien löytöjä, sillä rahaa oli rajallisesti. Kävin myös uudestaan Timotei-teatterin pukuvaraston läpi, mutta en tuntunut saavan sieltä paljoakaan materiaalia. Melkein kaikki asut olivat valmiita vaatteita, joihin tulisi muokkauksia. Alusta asti valmistin kaksi hametta ja yhden mekon. Kun olin saanut melkein kaiken vaatemateriaalin hankittua, sovimme nuorten kanssa sovituspäivästä. Jännitin hieman sovituksia, sillä pelkäsin, etteivät vaatteet olisi hyviä tai nuoret eivät ilmaantuisikaan sovituksiin. Päivä kuitenkin meni yllättävän hyvin ja nuoret olivat erittäin reippaita. Sovitusten jälkeen aloitin sovitusmuutosten teon sekä vaatteiden muokkauksen. Vaatteet olivat valmiit melkein kuukautta ennen, koska minun piti saada hyvissä ajoin valmiiksi puvustus promootiokeikkoja varten.

Minulle kerrottiin, että näytelmän yhteistyökumppanina on lahtelainen rautatieharrastajakerho Topparoikka. Topparoikka on vuonna 1988 perustettu yhdistys, joka on tekemisissä muun muassa rautateiden, vanhan kaluston ja rautatiekulttuurin kanssa (Topparoikka ry 2012). Näytelmään tuli junan penkkejä lainaksi Topparoikalta. Puvustusta varten sain lainata konduktöörin asusteita. Sain heiltä erilaisia hattuja ja laukun.

Jos produktiossa on erikseen pukusuunnittelija ja lavastaja, he voivat tukeutua ja keskustella toistensa kanssa omista visioistaan (Hirvikoski 2009, 52). Vaikka näytelmässä oli lavastaja, pääsin tapaamaan häntä ja keskustelemaan hänen kanssaan vain kerran. Lisäksi viikkoa ennen ensi-iltaa lavastaja sanoi itsensä irti, eikä hän ollut tehnyt mitään lavasteita näytelmää varten. Olisi ollut mukavaa olla enemmän tekemisissä lavastajan kanssa, mutta tällä kertaa en saanut siitä kokemusta.

9 PÄÄTEASEMALLA: ARVIOINTI

Lopussa on hyvä katsoa objektiivisesti kommunikaatioprosessia, joita suunnittelija on käynyt läpi muiden suunnitteluryhmien kanssa. Tämän avulla voidaan kehittää kommunikointia muiden produktiossa olevien jäsenten kanssa. Samalla se kehittää omaa suunnitteluprosessia. (Gillette 2000, 386.) Tämän projektin aikana en päässyt keskustelemaan ja arvioimaan prosessia paljoakaan. Pääsin ainoastaan ohjaajan kanssa puhumaan prosessista, sillä lavastaja lähti, valosuunnittelijaa en enää nähnyt esitysten jälkeen ja näyttelijöillä ei ollut aikaa esitysten jälkeen keskustella.

Vaikka puvustus todetaan hyväksi kokonaisuutena, joka produktiossa on muutama hankalasti ratkaistava asu, jotka saattavat jäädä vaivaamaan ensi-iltaan asti (Salmela 2004, 87). Itse olen tyytyväinen kokonaisuuteen, mutta näytelmässä oli yksi asu, joka ei mielestäni ollut onnistunut.

9.1 Asujen arviointia

Lucy muuttui paljon luonnoksista (kuva 11, sivu 21). Hänestä tuli paljon sähkömpi, ja hänen luonteenpiirteensä ilmenevät hyvin. Halusin hänelle tumman asukokonaisuuden, mutten kuitenkaan pelkää mustaa väriä. Tummanliila kotelohame (kuva 19) ja tummanruskea karvakaularuokainen takki (kuva 20) kertovat, että Lucylla on tyyliä, mutta niitä en ehtinyt etsiä.

KUVA 19. Lucy Fur

KUVA 20. Lucy Fur

Harrietin asua aloin kehitellä oikean puoleisesta luonnoksesta (kuva 12, sivu 22). Harriet Grant oli vastakohta Lucylle. Lucylla on tummat ja hieman seksikkäät vaatteet, kun taas Harrietilla on vaaleat ja peittävät (kuvat 21 ja 22). Hänellä ei ole niinkään tyylijutua ja hän pukee vaatteet hieman miten sattuu. Silmälasit ja mummomaiset vaatteet tuovat esiin Harrietin nörttimäisen piirteen.

KUVA 21. Harriet Grant

KUVA 22. Harriet Grant

Tein Wendyn ja Mindyn asut luonnosten mukaisesti (kuva 13, sivu 23). Kuten heidän luonteenpiirteensä, heillä on samanlaiset tyylit (kuva 23). Heitä kuitenkin erottavat ulkoisesti värit ja vaatteiden muodot. Molempien hameet tein alusta asti. Mielestäni heistä näkee selvästi, että he ovat teini-ikäisiä. Olisin kuitenkin halunnut hameisiin enemmän runsautta esimerkiksi lisäämällä tylliä alle, mutta aika ja resurssit eivät antaneet periksi. Kokonaisuudessaan olen kuitenkin tyytyväinen Wendyn ja Mindyn asuihin.

KUVA 23. Mindy ja Wendy

Helen O'Malley muuttui paljon luonnoksesta (kuva 14, sivu 24). Halusin häneen enemmän tiukkapitoisuutta ja konservatiivisuutta. Pitkä hame ja valkoinen pitsi-kauluspaita ovat melko yksinkertaisia ja luovat kuvaa jämerästä rouvasta (kuva 24). Olisin ehkä kaivannut vielä jotain kokonaisuuteen, mutta en osaa sanoa, mitä. Muuten olen tyytyväinen Helenin asuun.

KUVA 24. Helen O'Malley

Vaikka Emily on Helenin sisko, ovat he hyvin erilaisia. Pysin pitämään saman värimaailman sisarilla, mutta vaatteiden muodot olisivat erilaiset. Emily ei ole niin tiukka-pipoinen kuin siskonsa ja samalla hänellä on enemmän tyyliä. Tiukka kotelo-hame ja hieno pusero loivat tätä mielikuvaa (kuva 25). Emilylle olisin halunnut jotain pääkoristetta, mutten ehtinyt hankkia sellaista.

KUVA 25. Emily

Charlie Porterin asu kokonaisuutena onnistui mielestäni erittäin hyvin (kuvat 26 ja 27). Hänen luonteenpiirteensä ja ammattinsa ilmenevät asussa. Hän on hieman huoleton pukeutumisen suhteen, ja vaatteiden värit erottuvat 50-luvun pukumiesten suosimista harmaista sävyistä. Ainoa ongelma hahmossa oli se, että Charlien näyttelijä oli hyvin pienikokoinen, joten esimerkiksi en löytänyt sopivan kokoista puvun takkia tai trenssitakkia hänelle. Kompromissina etsin kevyen villakangastakin, joka ei täysin ollut 50-luvun tyyliä.

KUVA 26. Charlie Porter

KUVA 27. Charlie Porter

Tom O'Malleyn roolin teki tyttönäyttelijä. Haasteena oli siis tehdä tytöstä miehen näköinen. Koska Tom on hahmona tossun alla oleva aviomies, Tomin ei tarvinnut olla mikään suuri miesjärkäle ja tytön mittasuhteet olivat täydelliset hahmoa varten. Tomille halusin tylsän tumman puvun ja vaalean liivin ja kauluspaidan (kuva 28). Hatulla sain peitettyä tytön oikean tukan, joten peruukkia ei onneksi tarvittu. Tein myös hänelle viikset, jotta ne toisivat miehistä tuntua hahmoon.

KUVA 28. Tom O'Malley

Maryn mekon päätin tehdä itse, koska tiesin, etten löytäisi haluamaani mekkoa hänelle valmiina. Alun perin halusin pallokuosia, mutta en löytänyt oikean tyyliä kankaita, joten päädyin ruutukuvioon Amerikan lipun väreissä (kuva 29). Halusin, että Maryn suuri Elvis-fanitus näkyisi konkreettisesti, joten maalasin spray-maalilla Maryn nahkatakkiin Elviksen logon (kuva 30). Huivi kaulassa Maryn vaatekokonaisuus on mielestäni mainio ja tuo esiin Maryn musiikilliset mieltymykset. Olisin halunnut tehdä hameeseen joitain yksityiskohtia, kuten kauluksen tai napituslistan, mutta aika oli vähissä valmistusvaiheessa.

KUVA 29. Mary

KUVA 30. Mary

Lady Louisea oli erittäin mielenkiintoista tehdä, koska hän oli hahmona erittäin räväkkä. Hänellä on arvokkaan rouvan tyylitaju, mutta taito osata kiinnittää huomio itseensä. Kirkkailla väreillä ja ruutukuosilla sekä muodokkaalla siluetilla syntyi Lady Louisen asukokonaisuus (kuvat 31 ja 32). Pidin paljon Louisesta hahmona ja mielestäni vaateasu sopii juuri hänen persoonalle. Olisin voinut mennä enemmänkin yli Lady Louisen tyyliin, esimerkiksi koruja olisi voinut olla paljon enemmän.

KUVA 31. Lady Louise

KUVA 32. Lady Louise

Margaret Colour oli kaikista haastavin hahmo. Hän oli junan matkustajista outolintu, jolloin hänen vaatetuskin tulisi olla hyvin erilainen muista. Jäin todella jumiin tämän hahmon kanssa enkä oikein tiennyt, millaisen asun hänelle haluan. Housut olin kuitenkin jo päättänyt hänelle luonnosvaiheessa (kuva 17, sivu 27). Yritin tavoitella taiteellista tyyliä hänen ammattinsa takia, mutta vaatekokonaisuus jäi jotenkin kesken (kuva 33). Margaret oli minulle ainoa kompastuskivi tässä puvustuksessa.

KUVA 33. Margaret Colour

Junan työntekijät Amy ja Dave ovat tyyleitään ja värimaailmoiltaan samanlaisia, kuten työntekijöillä pitääkin olla. Värimaailmaksi valitsin Yhdysvaltojen lipun värit, koska kuitenkin näytelmä sijoittui sinne. Molemmat edustavat siistiä tyyliä ja heistä heti näkee, että he ovat töissä junassa (kuvat 34 ja 35). Olen erittäin tyytyväinen heidän vaatekokonaisuuksiin. Olisin halunnut Davelle hieman enemmän punaista väriä johonkin koristeeksi, mutta Amylla on kaikkea sopivasti.

KUVA 34. Amy

KUVA 35. Dave

Allie on myös junantyöntekijä, mutta hän on konduktööri, joten hänen piti erottua muista työntekijöistä. Puvun takilla ja Topparoikasta saaduista asusteista sain Alliesta konduktöörin näköisen (kuva 36). Myös taskukello toi lisää luonnetta hahmoon (kuva 35). Olen mielestäni onnistunut Allien asukokonaisuudessa, kuten myös Aryn ja Davin asujen osalta. Näihin kolmeen hahmoon olen eniten tyytyväinen kaikista muista hahmoista.

KUVA 36. Konduktööri-Allie

KUVA 37. Konduktööri-Allie

9.2 Yleistä arviointia

Suunnittelussa usein rajaavat tekijät ovat aika, raha ja tieto. Jos jostain näistä tärkeistä tekijöistä on puutetta, voi suunnittelija joutua liian aikaisin lopettamaan suunnittelu-prosessin. (Lawson 1997,125.) Aikaa olisin tarvinnut hieman enemmän tässä projektissa. Olisin halunnut kehittää lisää joitakin asuja ja saada tehtyä kunnolliset esityskuvat. Sain kuitenkin kaikki vaaditut asiat tehtyä. Vaikka budjetti oli tiukka, sain hankittua melkein kaiken tarvittavan. Rahaa voisi aina olla enemmän, mutta tällaisessa pienessä produktiossa ei tarvitse tai kannata käyttää huimia summia. Tiedon välitys ja sen saaminen oli välillä hankalaa, koska itse olin paljon Savonlinnassa ja kaikki muut Lahdessa. Jouduin usein kyselemään samaa asiaa moneen kertaan.

Esitysten jälkeen kävimme ohjaajan kanssa pikaisesti läpi koko prosessia ja hän oli tyytyväinen puvustukseen ja näyttelijät olivat ”rooleissaan uskottavia mutta eivät yli-ampuvia” (liite 3). Myös Timotei-teatterin toiminnanjohtaja Anna Eskola arvioi, että minulla oli projektissa ”vastuunotto-kykyä, yhteistyötaitoja ja visuaalisen kokonaisuuden hahmottamista” (liite 4). Projekti koki muutaman takaiskun juuri ennen ensi-iltaa, mutta puvustus oli ohjaajan mielestä onnistunut. Itsekin olen tyytyväinen kokonaisuuteen, mutta autenttinen 50-luku ei ehkä huokunut puvustuksesta. Pienellä budjetilla ja resursseilla kuitenkin tein omasta mielestäni parhaani.

10 POHDINTA

Suunnittelijan työ ei koskaan ole varsinaisesti valmis ja sitä luultavasti voi aina parantaa. Suunnitteluprosessin loppumisen tunnistaminen vaatii kokemusta ja arviointikykyä. (Lawson 1997, 124–125.) Sain paljon hyvää palautetta puvustuksesta, mutta minulle jäi sellainen tunne, että olisin voinut parantaa työtäni joissain alueissa.

Luonnoksista olisin voinut tehdä enemmän eri vaihtoehtoja. Vaikka ohjaajalle riittikin yhdet luonnokset, pitäisi aina olla varalla muita ehdotuksia niin itselle kuin ohjaajalle. Minun olisi myös pitänyt keskittyä enemmän hahmojen asujen yksityiskohtiin. Tuntui, että unohdin välillä koko asian ja joidenkin asujen yksityiskohtien hiominen jäi kesken.

Kuten aiemmin sanoin, kommunikaatio oli välillä kevään aikana katkonaista Lahden päästä. Kaikkiin sähköposteihin ei vastattu ja jotkut asiat olivat hyvin epäselviä, kuten lavastuspuolella tämä huomattiin. Itse voin ylpeänä sanoa, että hoidin kaikki minulle suunnatut vastualueet, josta myös sain hyvää palautettakin (liitteet 3 ja 4). Voisin jopa sanoa, että puvustus oli tämän projektin parhaimpia puolia, sillä joitakin asioita projektissa hoidettiin melko huonosti. Vaikka olin omasta puolestani hyvin aktiivinen projektin suhteen, haluaisin silti kehittää kommunikaatiotaitojani enemmän. Välillä tuntui, etten saanut sanotuksi haluamiani asioita, joten siihen minun on kiinnitettävä jatkossa huomiota.

Gilletten (2000) suunnittelumalli oli erittäin hyvä ja selkeä apuväline ensimmäisen puvustuksen suunnitteluun. Sen avulla pystyin tunnustamaan kaikki eri vaiheet, mitkä kuuluvat puvustuksen suunnitteluun ja yleensäkin teatterin tekoon. Huomasin myös,

että jotkut vaiheet tulivat uudestaan käyttöön seuraavissa vaiheissa, joka on juuri tämän suunnittelumallin tärkeä osa. Tulevaisuudessa aion varmasti soveltaa sitä. Thronen (2001) käsikirjoituksen analysointitavan havaitsin myös hyväksi. En kuitenkaan päässyt kunnolla vastamaan kaikkiin listan kysymyksiin, koska käsikirjoitus oli mielestäni melko suppea. Mutta voin kuitenkin suositella Thronen (2001) analysointitapaa, koska kysymykset hakevat hyvin tarkkoja vastauksia käsikirjoituksesta.

Ensimmäiseksi suunnittelutyökseni tämä oli tarpeeksi haastava ja se antoi minulle ensimakua siitä mitä teatteriprojekteihin kuuluu. Kaikki ei välttämättä aina mene suunnitelmien mukaan, mikä kuuluu olennaisesti teatterimaailmaan. Itse toimin tehtävässäni ”pitkäjänteisesti, itsenäisesti ja oma-aloitteisesti” (liite 4). Seuraavissa suunnittelutöissä kuitenkin haluan hieman enemmän haastetta ja erilaisia kokemuksia, joita en saanut omassa opinnäytetyössäni.

LÄHTEET

Autio, Risto 2000. Ennen ensi-iltaa: Tekijöitä teatterituotannossa. Helsinki: Teatterin tiedotuskeskus ry.

Baker, Patricia 1991. Fashions of the Decade: The 1950s. London: Batsford.

Bicât, Tina 2006. The Handbook of Stage Costume. Wiltshire: The Crowood Press Ltd.

Dyer, Lisa 2007. Vintage Fashion: Muodin vuosikymmenet. Helsinki: Otava.

Ettinger, Roseann 1995. 50s Popular Fashions for Men, Women, Boys & Girls. Pennsylvania: Schiffer Publishing.

Gillette, J. Michael 2000. Theatrical Design and Production: An introduction to scene design and construction, lighting, sound, costume and makeup. Fourth edition. California: Mayfield Publishing Company.

Heikkilä-Rastas, Marjatta (toim.) 2009. Pukutaikaa. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Hirvikoski, Reija (toim.) 2009. Puvut, Pirjo Valinen. Helsinki: Teatterimuseo.

Holt, Michael 2004. A Phaidon Theatre Manual: Costume and Make-up. London: Phaidon Press Limited.

Ingham, Rosemary, Covey, Liz 1992. The Costume Designer's Handbook. Portsmouth: Heinemann.

Kettunen, Ilkka 2001. Muodon palapeli. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Lawson, Bryan 1997. Designers Think: The Design Process Demystified. Oxford: Architectural Press.

Salmela, Sari, Vanhatalo, Tapio 2004. Näyttämöpukuja. Helsinki: Like.

Thorne, Gary 2001. Designing Stage Costumes: A Practical Guide. Wiltshire: The Crowood Press Ltd.

Thorne, Gary 2005. Stage Design: A Practical Guide. Wiltshire: The Crowood Press Ltd.

Timotei-teatteri, Lahti. WWW-dokumentti. <http://www.timoteiteatteri.fi/>. Luettu 23.9.2011.

Topparoikka, Lahti. WWW-dokumentti. <http://www.topparoikka.net/yhdistysinfo/>. Luettu. 13.6.2012.

Kuvalähteet:

KUVA 2

Kopisto, Sirkka 1997. *Moderni chic nainen: Muodin vuosikymmenet 1920–1960*. Helsinki: Museovirasto.

KUVA 3

http://boomers-fifties-pinups.com/tues_balance312x753.jpg

KUVA 4

Constantino, Maria 1997. *Men's Fashion in the Twentieth Century: From Frock Coats to Intelligent Fibres*. London: B T Batsford Ltd.

Script Analysis

(Gary Thorne 2001, 64-66)

Who

- are the characters? List them all, together with their appropriate titles.
- are the associates, friends, family and foes of each character?
- are the protagonists, antagonists, leading actors, supporting roles, non-speaking roles and chorus?
- appears in each scene? Make a chart showing the scene breakdown.
- doubles or triples their parts?

What

- does each character stand for? Note their ideals and aspirations, and their role in the play's action.
- social classes do the characters come from? Classify them into hierarchies and social orders.
- differences stand out between the characters' political social and economic views?
- is the play saying scene by scene? Encapsulate in a few words.
- type or within what genre would you classify the play?
- makes the characters 'tick', what thoughts motivate them into action?
- traits does each character have? Make a list.
- do you think was happening prior to the play beginning, and what is likely to happen afterwards?
- are the outside influences which shape the play?
- highlights or moments of importance seem significant for moving the play forward?
- effect has the play had on you?
- is the role of structure in making the play work?

Where

- geographically and culturally does the action take place?

- are the entrances and exits for each actor
- do actors come from and go to, beyond the confines of setting?

When

- do the scenes take place? List the time, day, month, season, year, and differences between the scenes.
- did the play have its greatest impact on the audience? Note the range of reactions.
- do the characters stand to lose or gain the most, and by what means?

Why

- do the play's events and situations happen?
- has the playwright chosen this subject and employed these characters?
- do the characters affect one another, and why do they come together?
- are the characters introduced in such a sequence, and why has the play been structured in this way?
- should the play be staged before a modern audience?
- might issues be considered confrontational, provoking, harmless or old fashioned?

I Jakso	Roolit	Tapahtuma	Paikka	Muuta
1. kohta	Lucy Fer	Murha tapahtuu	Juna-asema	Tapahtuu kohtausten 7 ja 8 välissä, siirretty alkuun
2. kohta	Margaret Colour	Taiteilija esittyy	Juna-asema	
3. kohta	Wendy, Mindy, Allie-kon., Helen	Teinit puhuvat varastetusta huulipun. Helen antaa sen kon.	Juna-asema	
4. kohta	Helen, Tom, Margaret, Charlie, Emily	Helen & Tom kinastelevat, toimittaja haastattelee perhettä	Juna-asema	
5. kohta	Allie-konnari	höpöttää, tuntee, että jotain on tapahtumassa	Juna-asema	
6. kohta	Dave, Amy, Allie	Dave ja Amy kinaavat Amyn työpaikasta	Juna-asema	
7. kohta	Lucy, Mary	Kummatkin puhuvat puhelimeen, L. taidoistaan, Mary Elvisfaneudesta.	Juna-asema, puhelinkoppi	

II Jakso	Roolit	Tapahtuma	Paikka	Muuta
8. kohta	Allie, Louise, Wendy, Mindy, Charlie, Tom Helen, Emily, Harrison	Murha tapahtunut, juna ei voi lähteä, matkustajat spekuloiivat mitä on tapahtunut	Juna	
9. kohta	Allie, Mary, Tom, Helen, Wendy, Mindy	Mary etsii ravintolav., kon. haluaa tarjota Tomille juomat, Charlie haast. Marya, teinit keskustele- vat	Juna	
10. kohta	Tom, Helen, Harrison, Wendy, Mindy	Harrisonia epäillään, teinit helpottuneita	Juna	
11. kohta	Louise, Harrison	Yksinpuhelu, epäilee Harrisonia murhaajaksi, H menee hänen ohi	Juna	
12. kohta	Tom, Allie, Mark	keskustele- vat junan maisemista	Juna	Mark-roolia ei ole varsinaisessa näyt.
13. kohta	Mary, Lucy, Dave, Harrison, Charlie	M&L keskus. murh, C haastat. Hta	Juna	
14. kohta	Louise, helen	L haluaa avata Har. viulukot., löytävät jotain, menevät vessaan	Juna	
15. kohta	Lucy, Charlie, Harrison	keskustele- vat taidoistaan,	Juna	

		lopuksi riitaantuvat		
16. kohta	Helen, Louise, Emily, Harrison	H&L hävittäneet vkotelon, Harri- son etsii sitä	Juna	
17. kohta	Kaikki?	Vaunu tyhjenee	Juna	
18. kohta	murhaaja, uhri	murha tapahtuu, henkilöitä ei tiedetä	Juna	Hahmot eivät näy yleisölle
19. kohta	Emily, Helen, Tom, Mark, louise	Ruumis löydetään, matkust. shokissa	Juna	
20. kohta	Louise, Lucy, Charlie, Allie, Daisy	keskustelevat minne ruumis pistetään		

III Jakso	Roolit	tapahtuma	Paikka	Muuta
21. kohta	Kaikki?	Charlie kyselee kaikkien alibeja murhan aikaan	Juna	
22. kohta	Allie, Louise, Mark, Charlie, Lucy, Emily, Helen	käyvät läpi eri murhaversioita, matkustajat saa- vat käyttöohjeet	Juna	Markia ei ole
23. kohta	Daisy, Allie, Amy	Tavaroiden varastelija selviää: Amy	Juna	Daisya ei ole varsinaisessa näytelmässä
24. kohta	Louise, Charlie, Lucy	Charlie tajuaa kuka murhaaja on, Lucy tappaa Charlien	Juna, vessa	
25. kohta	Emily, teinit, Mark, hiljalleen	Murha huoma- taan, Emily löytää	Juna	Markia ei ole

	kaikki?	ruum.		
26. kohtaus	Louise, Allie, Mark, kaikki, Mindy	Paniikki iskee, mutta juna pää- see perille	Juna	
27. kohtaus	kaikki	ihmiset alkavat lähteä, Lucy vii- vyttelee		
28. kohtaus	Lucy,	FBI saa kiinni Lucyn		Kohtaus avoinna vielä, ei tule tätä loppua varsinais- seen

Todistus esityksen puvustuksesta

Näytelmä Juna on sijoitettu 50-luvulle. Esityksessä joukko amerikkalaisia onnenonkijoita matkustaa junalla Las Vegasiin ja junassa tapahtuu murha. Puvustajan tavoitteena oli vahvistaa näyttelijöiden rooleja, niin että pukeutuminen tukisi näyttelijää ja aikakausi heräisi henkiin. Rooleja oli kaikkiaan 14, joukossa oli junahenkilökuntaa sekä matkustajia. Näytelmän teko aloitettiin syksyllä 2011 ja ensi-iltansa Juna sai Lahden Pikkuteatterissa 11.5.2012. Junalla oli kolme esitystä Pikkuteatterissa sekä puffi Lahden rautatieasemalla.

Essi Huovila teki tarkkaa taustatyötä luodakseen työryhmälle kuvan 50-luvun tyylistä. Kuvakollaasit auttoivat nuoria hahmottamaan aikakauden ihanteita sekä pukeutumis- ja kampaustyyliä. Essi myös suunnitteli ja piirsi havainnekuvat jokaisesta roolihenkilöstä keskusteluidemme pohjalta. Essillä oli alusta asti hyviä ideoita miten tuoda roolia esiin pukeutumisella, maskeerauksella ja rekvisiitilla. Hänen kanssaan oli helppo ja mukava tehdä työtä. Essi hoiti itsenäisesti puvustuksen ja rekvisiitan hankinnan, hän oli luotettava ja täsmällinen. Hän tuli myös erinomaisesti toimeen nuorten harrastajien kanssa. Essi suunnitteli myös näyttelijöiden maskeerauksen ja kampaukset. Lopputulokset olivat aikakaudelle uskollisia.

Junan puvustuksessa haasteellisimmat kohdat olivat puvustaa ja maskeerata hyvin nuorista näyttelijöistä (13-15-vuotiaista) keski-ikäinen rouva, tytöstä aikuinen mies ja nuoresta pojasta aikuinen mies. Essi onnistui pukemaan heidät niin, että he olivat rooleissaan uskottavia mutta eivät yliampuvia.

Haasteita antaa myös ison ryhmän pukeminen niin, että heillä on jotakin roolille ominaista, että he erottuvat joukosta. Puvustus tuki mielestäni hienosti kunkin nuoren roolia. Junahenkilökunnan vaatteet Essi lainasi Topparoikasta, lahtelaisesta junamuseosta.

Kaiken kaikkiaan olen erittäin tyytyväinen Essin työhön ja iloinen että hän otti ison projektin hoitaakseen. Essillä on näkemystä ja taitoa toimia teatteriyhteisössä puvustajana, hänellä on hyvät vuorovaikutustaidot ja lisäksi hän on luotettava. Suosittelem Essi Huovilaa mielelläni yhä haasteellisempiin töihin teatterin ja elokuvan parissa.

Helsingissä 30.5.2012

Pauliina Lintula
Timotei-teatterin ohjaaja

Timotei-teatteri on lahtelainen lapsi- ja nuorisoteatteri, jonka toiminta-ajatuksena on tukea lapsen ja nuoren henkilön kasvua luovaksi ja itsenäisesti ajattelevaksi ihmiseksi sekä vahvistaa hänen itsetuntonsa myönteistä kehitymistä. Toimintaa toteutetaan draamakavatuksellisin menetelmin, joiden keskiössä on ryhmätahvoisuus. Teatteri toimii luovan ilmaisen ryhmänä, joissa sovelletaan teatterin eri muotoja. Osanottajat ovat mukana oman ilmaisuensa kehittämiseksi.

TyÖTODISTUS

ESSI HUOVILA 040989-270H

Essi Huovila on toiminut lahtelaisen lasten ja nuorten teatteriyhdistyksen, Timotei-teatterin, puuvustajana dekkarinäytelmässä Juna. Essi toteutti koulun lopputyönsä yhdistyksessä suunnittelemalla ja toteuttamalla näytelmän puuvustuksen ja siihen liittyvän tarpeiston 14 roolihahmalle. Näytelmä sijoittui 50 -luvun Yhdysvaltoihin ja sitä esitettiin Lahden Pikkuteatterilla toukokuussa 2012.

Essi toimi tehtävässään pitkäjänteisesti, itsenäisesti ja oma-aloitteisesti kuunnellen ohjaajan näkemyksiä ja ideoita sekä pysyen annetussa varsin tiukassa budjetissa. Essi osoitti projektissa vastuuntottokykyä, yhteistyötaitoja ja visuaalisen kokonaisuuden hahmottamista. Voin lämpimästi suositella häntä erilaisiin projekteihin ja tehtäviin kokemamme perusteella.

Anna Eskola
Timotei-teatterin toiminnanjohtaja

Timotei-teatteri on lahtelainen lapsi- ja nuorisoteatteri, jonka toiminta-ajatuksena on tukea lapsen ja nuoren henkilön kasvua luovaksi ja itsenäisesti ajattelevaksi ihmiseksi sekä vahvistaa hänen itsetuntonsa myönteistä kehittymistä. Toimintua toteutetaan draamakavatuksellisin menetelmin, joiden keskiössä on ryhmälähtöisyys. Teatteri toimii luovan ilmaisun ryhmänä, jossa sovelletaan teatterin eri muotoja. Osanottajat ovat mukana oman ilmaisunsa kehittämiseksi.